

**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát
Arabská 683, 160 66 Praha 6**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIS-3378/23-S
Sp. zn. ČŠIS-S-606/23 S

Název	Základní škola Český Brod, Tyršova 68, okres Kolín
Sídlo	Tyršova 68, 282 01 Český Brod
E-mail	2zscbrod@iol.cz
IČO	46 383 514
Identifikátor	600 045 617
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Jitka Majerová
Zřizovatel	město Český Brod
Místo inspekční činnosti	náměstí Husovo 19, Tyršova 68, Žitomířská 760, Český Brod
Inspekční činnost na místě	4. – 7. prosince 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání v základní škole (dále „ZŠ“), ve školní družině (dále „družina“) podle školních vzdělávacích programů (dále „ŠVP“), jejich naplňování a soulad s právními předpisy a s příslušnými rámcovými vzdělávacími programy podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost ZŠ a družiny. V ZŠ se k termínu inspekční činnosti vzdělávalo 576 žáků ve 24 třídách prvního až devátého ročníku. U 58

žáků byly identifikovány speciální vzdělávací potřeby (dále „SVP“). Nejvyššího povoleného počtu 620 žáků ZŠ téměř dosahuje díky žákům z Ukrajiny zařazenými v 25. diferencované, věkově heterogenní třídě. Nejvyšší povolený počet žáků ZŠ byl od poslední inspekční činnosti navýšen. Nejvyšší povolený počet účastníků zájmového vzdělávání 250 je v družině téměř dosažen.

Škola poskytuje základní i zájmové vzdělávání v několika místech, ačkoli zájmové vzdělávání má podle zápisu v rejstříku škol a školských zařízení poskytovat pouze v místě Tyršova 68. Školní stravování poskytuje žákům školní jídelna téhož zřizovatele.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Školu vede od školního roku 2020/2021 nová ředitelka školy (dále „ředitelka“), pro výkon své funkce splňuje všechny potřebné kvalifikační předpoklady. Její nástup do školy přinesl podstatná zlepšení v řízení školy. Byla provedena analýza výchozího stavu školy a názorů pedagogických pracovníků. Na základě těchto zjištění byla dopracována koncepce školy s konkrétními rozvojovými cíli, jejichž dosahování je vyhodnocováno. Koncepce rozvoje školy nově zahrnuje v potřebné míře i družinu.

Pozitivem je zavedení systematizovaného vlastního hodnocení školy, které je však v některých svých výstupech nepřiměřeně optimistické. Škole ke kritickému pohledu na vlastní kvalitu vzdělávání chybí srovnání s úspěšnějšími školami s podobnými vnějšími podmínkami. Proces potřebného zlepšování řady nedostatků, které byly identifikovány při předešlé inspekční činnosti, je pozvolný a byl narušen obdobím distanční výuky. V důsledku toho je v některých oblastech pouze ve fázi plánování.

Škola opustila dřívější orientaci na ekologickou výchovu a nyní se neprofiluje. Pro žádnou ze vzdělávacích oblastí nenavazuje výraznější předmětově orientované partnerské vazby. Své partnery škola vyhledává jen na komunální úrovni, což dobře slouží žákům při rozvoji občanské kompetence, ale je nedostatečné zejména v oblasti přírodovědného, polytechnického a environmentálního vzdělávání.

Vedení školy se podařilo zlepšit vnitřní i vnější komunikační systém, vhodně byla část informačního systému elektronizována. Kvantitativně i kvalitativně se zlepšila prezentace školy na internetu. Nákup licencí některých vzdělávacích programů usnadňuje žákům přípravu na vyučování a posiluje jejich digitální kompetence.

Převážná většina učitelů ZŠ disponuje potřebnou odbornou kvalifikací. Všechny asistentky pedagoga v ZŠ a všechny vychovatelky družiny mají příslušnou odbornou kvalifikaci. Dvě vychovatelky zastávají částečně i místo učitelek ZŠ, avšak bez příslušné odborné kvalifikace. Ukrajinským žákům pomáhá v adaptaci podpora specializovaného asistenta. Příslušné kvalifikační předpoklady splňují všechny specializované školního poradenského pracoviště, které tvoří ředitelka a další dvě speciální pedagožky, výchovná poradkyně a metodička prevence. Od předešlé inspekční činnosti se zlepšilo další vzdělávání pedagogických pracovníků, které je plánováno v souladu s potřebami školy, vhodně byl zařazen prvek interních workshopů. V záležitostech týkajících se vzdělávání pracuje lépe i pedagogická rada.

V ZŠ byly nově zřízeny metodické orgány. Jejich ustanovení pro každý vyučovací předmět na druhém stupni a pro každou z budov na prvním stupni není zcela funkční. Práce několika předmětových komisí nese znaky formalismu, někdy i v důsledku malého ztotožnění některých učitelů s principy vzájemné profesní podpory. Jak ukázaly rozdíly v kvalitě hospitované výuky, metodické orgány neplní funkci zajišťování transferu pozitivní praxe.

Chybí propracovaný systém vzájemných hospitací a sledování výuky vedoucími metodických orgánů, který nekompensuje ani podpora prvních pokusů o tandemovou výuku.

Školní budovy jsou ve spolupráci se zřizovatelem postupně renovovány, účelně jsou plánovány další potřebné rekonstrukční práce. Naplněnost ZŠ výrazně limituje využívání tematizovaných učeben, vzdělávací prostředí žáků zlepšilo zřízení tzv. polytechnické učebny. Absenci tělocvičny škola řeší v případě potřeby ve spolupráci s místními sportovními spolky. Prostorové podmínky školy limitují zejména zájmové vzdělávání. Převážná většina oddělení družiny působí v učebnách ZŠ.

Organizaci družiny komplikují časté přechody mezi stovky metrů vzdálenými budovami školy a školní jídelnou. Tato bezpečnostní rizika umenšují dopravní preventisté, jejichž činnost na podnět školy zajišťuje zřizovatel. Zabezpečení školy proti vstupu nepovolaných osob bylo v době inspekční činnosti účinné, účelně stanovené dohledy nad žáky byly řádně vykonávány. Žáci jsou prokazatelně poučováni o pravidlech bezpečného chování. Za poslední tři školní roky byl počet školních úrazů spíše vyrovnaný a nesvědčí o zanedbání prevence bezpečnosti a ochrany zdraví.

Škola iniciativně vyhledává a využívá různé finanční zdroje, čerpání některých však není v souladu s jejich přidělením. Ve spolupráci se zřizovatelem získala škola dotace z projektu na postupnou modernizaci a materiální vybavení. Postupně se zlepšuje vybavení digitálními technologiemi, vizualizační pomůcky jsou účelně využívány. Zlepšení vyžaduje zanedbaný kabinet pomůcek pro vzdělávací oblast Člověk a příroda.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Všechny hospitované vyučovací hodiny měly účelně stanovené a pro žáky srozumitelné vzdělávací cíle, které vždy směřovaly k očekávaným výstupům příslušného ŠVP. Většinou učitelů se dařilo vytvářet příznivé vzdělávací klima a výuku organizovat tak, aby byl její čas efektivně využit. Ve vyučování se uplatňovalo především hromadné učení jen s malou mírou diferenciací vzhledem ke vzdělávacím možnostem jednotlivých žáků. Uzpůsobení výuky pro žáky se ŠVP spočívalo především v zohlednění limitujících faktorů při stanovování tempa plnění individuálních úkolů a v dopomoci asistentek pedagoga u žáků, kteří mají doporučený tento typ podpory. Kvalitativně odlišná zadání se vyskytovala velmi málo, chyběla zejména pro nadanější žáky. Nedostatky v této oblasti přetrvávají od předchozí inspekční činnosti.

Vyučování na prvním stupni bylo založeno převážně na transmisivních metodách ve frontální formě, které byly účelně doplňovány samostatnou prací. Slovní metody s dominancí učitele často zefektivňovala vhodná vizualizace a používání elektronických komponent učebnic. V dialogických metodách učitelky často kladly návodné otázky, čímž však jen málo stimulovaly samostatné přemýšlení žáků o probíraných tématech. Tvůrčím didaktickým zpracováním učiva se vyznačovala jen část hodin, ve kterých žáci pracovali ve skupinách nebo ve dvojicích, samostatně vyhledávali informace a třbili své kritické myšlení. Komunikace učitelky se žáky byla vstřícná a respektující, učitelky projevovaly autentický zájem o pokroky všech žáků. Pozitivem bylo zhodnocení většiny hodin stručným cíli právě ukončené výuky.

Hodiny českého jazyka byly obsahově i formálně zaměřené převážně na formální aspekty jazykových struktur. Naopak hodiny anglického jazyka byly velmi živé, pestré, obsahovaly hry, pohyb, poslech, četbu, dramatizaci i další aktivizující prvky. Rozvíjeny byly především

interaktivní dovednosti, což se projevilo ve vyšší míře samostatného jazykového projevu žáků. Učitelky maximálně užívaly anglického jazyka k simulované i autentické komunikaci, vždy pečlivě sledovaly, zda žáci rozumí.

Všechny hodiny matematiky směřovaly k osvojení základních matematických principů žáky, v některých se uplatňovaly aktivizující prvky tzv. „Hejného metody“. V hodinách vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět učitelky vhodně využívaly již získané znalosti a dovednosti žáků, aktivizujícími metodami podporovaly práci žáků s tradičními i digitálními zdroji informací, rozvíjely tvořivost i postoje.

Rovněž na druhém stupni dominovala frontální výuka a aktivita žáků se soustředila především do samostatné práce. Žáci spolu málo komunikovali při řešení podnětného problému, malá byla rovněž pestrost využívaných zdrojů informací. Další příležitostí ke zlepšení je větší zařazení probíraných témat do souvislostí s učivem jiných vyučovacích předmětů, každodenní realitou života žáků a aktuálními problémy společnosti.

Úroveň výuky českého jazyka byla kolísavá. Rozdílná byla zejména kvalita průběžného hodnocení a závěrů hodin; přibližně v polovině hodin bylo využito průběžné nebo závěrečné sebehodnocení, avšak některé hodiny neobsahovaly ani závěrečné shrnutí probrané látky. V důsledku rozdílných didaktických schopností jednotlivých učitelů nebylo dosahování cílů hodin vždy optimální, lišila se i účelnost používaných forem a metod výuky. Pozitivní bylo občasné zařazení skupinové práce posilující sociální klíčovou kompetenci a rozvoj kreativity či fantazijní představivosti žáků v hodinách věnovaných slohu. Někteří učitelé volili tradiční metody práce zaměřené více na vědomostní složku s malým zřetelem k dovednostním a aplikačním cílům. Zlepšení zde vyžaduje i efektivita využívání didaktické techniky a pro žáky přirozeného digitálního prostředí, vlastní zařízení k vyhledávání informací mohli žáci využít jen ojedinele.

Didaktické pojetí hodin anglického jazyka bylo rovněž rozdílné. Na komunikaci založená výuka kontrastovala s přístupem založeným na aplikaci slovní zásoby a mluvnických struktur v izolovaných překladech jednoduchých větných celků, do kterých se rozpadla i práce se souvislým textem z učebnice.

Zdařilá byla výuka vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Často byly využity aktivizační metody práce. V dějepise byli žáci motivováni dobovou hudbou nebo vhodnými videi, která byla stimulem pro následující badatelskou činnost, nechyběl důraz na postojové cíle. Učitelé nastolovali promyšlené otázky, při hledání odpovědi mohli žáci často využívat i vlastní telefony. Dovednostní zaměření a důraz na vrstevnické hodnocení se silně projevovaly při prezentaci žáky vytvářeného časopisu s dějepisnou tematikou. Předností výuky občanské výchovy bylo vhodné zaměření ke každodenní realitě a podpora finanční gramotnosti.

Hodiny matematiky se soustředily na upevnění dovedností žáků zvládat jednoduché početní operace a dodržovat algoritmické postupy řešení typických školních úloh. V práci s celkem třídy nechybělo vedení ke vzhledu do podstaty matematických vztahů, v geometrii byla za tímto účelem vhodně využita manipulace s vystřiženými rovinnými geometrickými útvary. Ojedinele byla zaznamenána diferenciací vůči pomalejším žákům, nebo aplikace do každodenní reality. Často byla účelně zařazována kontrola správnosti výsledků žáků, někdy i ve dvojicích, ale neobsahovala kvalitní práci s chybou.

V hodinách přírodopisu se dařilo žáky zaujmout projektem vytváření modelu buňky, který podněcoval i žakovskou tvořivost. Motivačně působila na žáky i prezentace různých zdrojů informací v tématu etologie živočichů, jejich využití však postrádalo bezprostřední vztah ke vzdělávacím cílům. Důsledné zaměření k přesně stanovenému vzdělávacímu cíli chybělo

rovněž ve výuce zeměpisu. Kvalitní výuka fyziky umožňovala žákům pochopení probírané látky díky příkladům z praxe, dobře zvolené vizuální podpoře a vlastnímu experimentování.

Předností hodin informatiky byla názornost a obsahová bohatost, jejich náplň se správně zaměřovala na rozvoj uživatelských digitálních kompetencí i základů programování, nechyběl ani rozvoj logického myšlení.

Hospitovaný průběh zájmového vzdělávání byl věnován tvořivým činnostem podle témat příslušného ŠVP. Podíl řízené činnosti a volných aktivit podle zájmu účastníků byl vyvážený, relaxační účel plnil především pobyt venku. Při zklidnění po obědě byl poslechem četby vhodné dětské literatury posilován vztah účastníků k beletrii.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Průběžně jsou žáci hodnoceni klasifikací dílčích výstupů, v některých třídách prvního stupně jsou k hodnocení účelně využívána žákovská portfolia. Pozitivem je včasné informování zákonných zástupců o průběžném hodnocení elektronickou žákovskou knížkou. Stejně jako při předešlé inspekční činnosti chybí v systému hodnocení výsledků vzdělávání výraznější objektivizující prvek.

Celkový prospěch žáků na vysvědčení se liší na prvním a na druhém stupni. Na prvním stupni ve druhém pololetí školního roku 2022/2023 prospěli všichni žáci a převážná většina s vyznamenáním; nelze však přehlédnout nezanedbatelný počet jedinců hodnocených v profilových předmětech stupněm „dostatečný“. Šest ze třinácti zájemců z pátého ročníku bylo přijato na osmiletá gymnázia.

Na druhém stupni v uplynulém školním roce ve druhém pololetí neprospělo devět žáků a vyznamenání dosáhlo jen 38 % žáků. Nejhorší hodnocenými předměty jsou český jazyk, fyzika a matematika. Zlepšení v matematice nepřineslo ani zavedení vyučovacího předmětu „matematický seminář“ do vzdělávacího plánu příslušného ŠVP.

Téměř 75 % žáků devátého ročníku, bylo ve školním roce 2022/2023 přijato do oboru středního vzdělání s maturitní zkouškou, z toho deset na gymnázium. Žáci, kteří konali jednotnou přijímací zkoušku, dosáhli mírně nadprůměrných výsledků v matematice, v českém jazyce průměrných. Ostatní žáci pokračují ve středním vzdělání v oborech s výučním listem, včetně pěti, kteří nedosáhli stupně základního vzdělání (čtyři ukončili povinnou školní docházku v nižším než devátém ročníku).

Kariérní poradenství umožňuje žákům dostatečnou orientaci v problematice volby navazujícího vzdělání. Velká diverzita škol, na které absolventi odcházejí, neumožňuje systematickou zpětnou vazbu o jejich připravenosti ke zvolenému typu středního vzdělání.

Poskytování podpůrných opatření žákům se ŠVP, kteří jej mají doporučeno od školních poradenských zařízení, je organizačně dobře zajištěno zejména na prvním stupni. V každé budově ZŠ, kde první stupeň působí, je k dispozici speciální pedagožka. Třídním učitelům poskytuje včasné konzultace při podezření na vznik ŠVP, zajištěna je včasná diagnostika ve školském poradenském zařízení. Učitelkám poskytují speciální pedagožky účinnou metodickou pomoc při vyhodnocování individuálních vzdělávacích plánů i při přípravě na vyučování. Plány pedagogické podpory jsou účelně využívány zejména pro ukrajinské žáky s rozdílným stupněm adaptace v prostředí školy. Na druhém stupni je podpora žáků se ŠVP již méně účinná, o čemž svědčí skutečnost, že výrazná většina z nich má zřetelně horší prospěch, než jejich spolužáci.

Prevence rizikového chování je strukturovaně plánována a vyhodnocována. Obsahuje vlastní akce nespécifické i specifické primární prevence a programy externích poskytovatelů. Kvalita jednotlivých programů je specialistkami školního poradenského pracoviště vyhodnocována. Pozitivním aspektem je zavedení třídnických hodin.

Tento preventivní systém je účinný zejména na prvním stupni, kde všichni žáci prospívají s velmi dobrým chováním a je ukládáno minimum kázeňských opatření. Na těchto výsledcích se podílí i preventivní působení školní družiny, která na řadě zajímavých akcí posiluje sociální kompetence účastníků a vytváří pozitivní sociální vazby a kladný vztah ke škole. K budování pozitivního postoje k městu a navození atmosféry blížících se Vánoc velmi přispěl projekt, při kterém každé oddělení družiny před radnicí originálně ozdobilo jeden vlastní vánoční stromek.

Na druhém stupni je škola nucena častěji aplikovat postupy sekundární prevence, v uplynulém školním roce byla zaznamenáno přibližně 25 středně závažných porušení školního řádu. Řešení, ke kterým školní poradenské pracoviště přistupuje, spočívají převážně v důkladném prošetření rizikového chování a projednání ve výchovné komisi. V případě potřeby uložené výchovné opatření splňuje preventivní účel, o čemž svědčí že v uplynulém školním roce byla jen třem žákům snížena klasifikace z chování. Další napomenutí a důtky ukládají na druhém stupni zejména třídní učitelé, a to v poměrně značném počtu, zlepšení vyžaduje kvalita odůvodnění řady z nich. Celkový počet uložených kázeňských opatření se blíží počtu udělovaných pochval a odměn, které však stále početně mírně převažují.

Škola podporuje žáky v dosahování očekávaných výstupů a klíčových kompetencí též příležitostnou účastí na exkurzích, pro cizí jazyky jsou přínosné zahraniční zájezdy. Sociální a občanské kompetence rozvíjí zejména účast žáků na místních kulturních aktivitách. Podpora nadaných žáků vyžaduje zlepšení systematizovaným rozvojem účasti na individuálních i kolektivních soutěžích, která je doposud jen příležitostná a škola se v poslední době nemůže prezentovat výraznějším úspěchem.

Závěry

Vývoj školy

- Vzrostl skutečný i nejvyšší povolený počet žáků základní školy.
- Školu vede nová ředitelka, její působení přineslo koncepční přístup k rozvoji školy.
- Z nedostatků zjištěných při předešlé inspekční činnosti přetrvává nedostatečná diferenciací obsahu a průběhu vzdělávání vzhledem k potřebám žáků a stále chybí objektivizující prvek pro hodnocení výsledků.

Silné stránky

Základní škola:

- Dostupnost efektivní podpory speciálního pedagoga pomáhá vytvářet na prvním stupni klima podporující učení. (2.2)

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

Základní škola:

- Metodické orgány plní svou funkci jen v omezené míře, vzájemná profesní podpora učitelů je slabá a projevuje se velkými rozdíly v metodické kvalitě výuky. (3.3)
- Významná část výuky žáky málo aktivizuje a nepodněcuje ke kritickému myšlení a vyhodnocování informací z více zdrojů. (4.2)
- Výuka je málo diferencována s ohledem na speciální vzdělávací potřeby a nadání žáků. (6.2)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Navázat partnerství s úspěšnými školami působícími v podobných podmínkách za účelem objektivizace vlastního hodnocení a srovnávání výsledků vzdělávání žáků.
- Hledat partnery pro zkvalitnění vzdělávání v jednotlivých vzdělávacích oblastech druhého stupně základní školy.
- Modernizovat materiální vybavení pro vzdělávací oblast Člověk a příroda.
- Stimulovat žáky k větší aktivitě a k tvůrčímu myšlení kreativnější přípravou výuky.
- Diferencovat výuku ve vztahu k speciálním vzdělávacím potřebám a nadání žáků.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina školy; výpis z rejstříku škol a školských zařízení, účinnost k termínu inspekční činnosti
2. Personální dokumentace pedagogických pracovníků školy, stav k termínu inspekční činnosti: jmenování do funkce ředitelky; osobní spisy – vzorek; inzerce pracovních pozic; plán dalšího vzdělávání
3. Dokumentace organizace a řízení školy, účinná ve školním roce 2023/2024 k termínu inspekční činnosti
4. Školní vzdělávací programy pro základní a zájmové vzdělávání, ve znění účinném k termínu inspekční činnosti
5. Školní řád ZŠ a vnitřní řád družiny, znění účinná k termínu inspekční činnosti
6. Školní matrika ZŠ a družiny, doklady o přijímání ke vzdělávání, stav k termínu inspekční činnosti – vzorek
7. Třídní knihy ZŠ a družiny, školní rok 2023/2024 k termínu inspekční činnosti – vzorek
8. Rozvrh vyučovacích hodin, účinný k termínu inspekční činnosti
9. Záznamy z pedagogické rady, školní rok 2022/2023 a 2023/2024 k termínu inspekční činnosti
10. Dokumentace školního poradenského pracoviště, účinná ve školním roce 2022/2023 a 2023/2024 k termínu inspekční činnosti
11. Dokumentace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví, stav k termínu inspekční činnosti: kniha úrazů; poučení v třídních knihách
12. Účetní závěrka za rok 2022
13. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2022/2023, z 15. října 2023
14. Webové stránky školy <https://www.2zscbrod.cz/>, stav k termínu inspekční činnosti
15. Inspekční zpráva, čj. ČŠIS-1825/17-S, z 27. září 2017

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PhDr. Filip Dostál, školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Zdeněk Dolanský, školní inspektor

PaedDr. Jarmila Horová, školní inspektorka

Bc. Marcela Jüstelová, školní inspektorka

Ing. Hana Borůvková, kontrolní pracovnice

5. ledna 2024